

Puține sint documentele privitoare la viața și activitatea lui V. Alecsandri din anul 1883. Se cunoaște faptul că încheia în ianuarie 1883, actul al II-lea al „comediei antice în trei acte” *Horățiu sau Fintina Blanduziei*, urmat imediat și de cel de-al treilea. Semnificația piesei a fost relevată atunci de Hașdeu, Odobescu și Ollănescu-Ascanio. Toți au recunoscut în Horățiu pe Alecsandri. Totodată prin *Fintina Blanduziei* mărturisește, indirect, profundul dezgust pe care-l simțea poetul pentru politicianismul contemporan lui, cu care nu se împăca de fel. Scrisoarea ce o comunicăm astăzi, adresată lui Lascăr Rosetti, continuă să fie plină de înțepături la adresa reprezentanților puterii: „Anul 1883 mai are câteva zile de viață... se duce din astă lume întovărit de blăstemurile celor ce au suferit și de binecuvîntările celor ce au prosperat în cursul lui, precum: deputați aleși în ultimele alegeri, casieri neprînși însă cu mină-n sac, și alte lighioi aejusdem farinae”. Tot în aceeași perioadă îi scria și lui Ion Ghica cu aceeași tristețe și revoltă despre josnicia politicianismului românesc, pe cînd scria la comedia sa antică: „E o fericită diversiune de la neroziile secolului nostru”. Cit privește obiceiurile otomane înrădăcinate în structurile vieții sociale și politice ale țării, la baza cărora se afla „sfîntul bacșis”, sint satirizate cu aceeași virulență cunoscută din scrierile sale ce-au îmbogățit literatura noastră. Scrierea în vreo patru săptămîni a *Fintinei Blanduziei* trebuie să-i fi adus mare mulțumire sufletească. Dar ea va fi curmată curînd de aflarea unei vești foarte grave: imbolnăvirea fratelui său, lancu, de o boală incurabilă. Eforturile de a-i susține moralul pe orice căi, de a-i dovedi dragostea și înțelegerea sa nu și le precupește. În mai pornește într-o călătorie

în străinătate. Vizitează Neuwied, Coblenz, valea Rinului, Olanda, Londra, Parisul și Aix-les-Bains. Cînd revine în țară, află de vestea îngrozitoare a bolii lui Eminescu. Conferința ce-o va ține la Ateneu, la 14 octombrie, va avea ca subiect rolul poetului în țară, reliefînd în același timp talentul puternic al lui Eminescu, după cum au consemnat ziarele vremii.

La 20 octombrie, poetul se retrăgea din nou la Mircești. Veștile din țară îi parvin prin scrisorile prietenilor. Aflînd de la Titu Maiorescu despre pregătirea publicării volumului de *Poezii* al lui Eminescu, găsea că această „*idee e bună și patriotică*”, declarînd că acesta e „*unul din adevărații poeți ai României*”, adăugînd că: „*Natura a fost nedreaptă în privirea lui*”. Fiica îi procura și ea necazuri. Se despărțea și de cel de-al doilea sot. Cam acestea ar fi știrile despre Alecsandri în ceea ce privește anul 1883. Din scrisoarea pe care o comunicăm, inedită, aflată în arhiva Lascăr Rosetti de la Biblioteca Academiei Române, alături de altele, consemnăm interesul arătat de poet pentru „*Revista Lumei Latine*”, ce apărea la Paris, sub direcția baronului de Tourtoulon, unul din reprezentanții Societății pentru studierea limbilor române. În călătoria ce-o făcuse în vara anului 1882 în provinciile din sudul Franței, se întîlnise cu toate notabilitățile literare din Provența, din Languedoc, unde propăvăduise cu multă căldură ideea panlatinismului în dezacord cu panslavismul și cu pangermanismul ce se constituise în Europa cu forțe amenințătoare. Ideea lui Alecsandri exprimată într-o altă scrisoare inedită, datată 6 decembrie 1882, a fost preluată ca o făclie vie, luminoasă de amicii săi Felibri, precum poetul

Mistral, Roumavillo, baronul de Tour-toulon, contele de Toulouse Lautrec. Baronul Tourtoulon a decis să fondeze „Revue du Monde Latin” asemănător, „Revue du Deux Mondes”. Ea urma să apară lunar și, despre importanța ei, poetul îi vas crie amicului său nenumărate scrisori în care îl roagă să-i procure abonamente și colaborări. Redăm un pasaj din scrisoarea datată 6 decembrie 1882: „*Spre a ajunge la acest rezultat s-au decis a se institui comitete de patronaj prin orașele noastre cu îndatorire pentru ele de a recomanda Revista și de a-i căpăta abonași*”. Interesant ar fi să cercetăm pe viitor dacă revista și-a găsit cititori și colaboratori români, mai ales că inițiativa venea de la Alecsandri. În orice caz, despre această activitate de popularizare a revistei, de interesul arătat în țara noastră nu se știe nimic. De aceea rugămintea pe care i-o face poetul, după un an reconfirmă atenția ce i-o acordă: „*vin să te rog ca să expediesci prin poștă la adresa biuroului Revistei „Lumei Latine”, Rue de Mesiers Nr. 6 — Paris, banii adunați de la abonații ce ai avut bunăvoință a face acestei importante publicații*” (subl. n.). Continuă cu aceeași grijă de prieten să-i propună colaborarea la revistă. Ne întrebăm dacă cineva dintre istoricii literari a parcurs revista pentru a vedea colaborările lui Alecsandri, dacă există sau nu. În tot cazul, toți biografiile scriitorului trec sub tăcere acest capitol, fapt ce ne îndreptățește să credem că nu au știut de ea. Alte pete albe din biografie vor dispărea o

dată cu știrea mărturisirilor lecturilor pe care le face. Se cunoaște extrem de puțin în această chestiune: „*Mă mai ocup și cu studiul vieții și a scrierilor lui Ovid, care din strălucirile Romei a fost exilat la Tomis (adică la Kinstinge), unde a și murit de nostalgie. Această poetică imagine cere să scrii o tragedie, sau mai modest grăind, o dramă în versuri. Vezi că ne mai fiindu-mi ertat a mă adăpa la isvorul plăcerilor timpului actual, m-am așundat în vechimea seculilor trecuți și după ce m-am legat de Horațiu acum vreau să mă leg și de Ovid*”. Dorința sa de a scrie o nouă piesă, Ovidiu, rămâne numai în planurile de viitor, fără ca să se realizeze. Lecturile, însă, din opera lui Ovidiu îi umplu sufletul și constituie îndemnuri și sugestii pentru reflecțiile despre viață pe care ni le face cunoscute prin scrisorile publicate către Ion Ghica și cele nepublicate, către Lascăr Rosetti. Soarta lui Ovidiu exilat la Tomis era o fulgurare similară cu soarta lui de autoexilat la Mircești. Se simțea ca o navă la mal: „*Eu șed cuminte în casă, răsfoind la gura sobiei albumul suvenirilor mele de călător retras acum la mal*”. Deși ar fi dorit să scrie o dramă în versuri, vibrația spirituală, tinerească, care să-i inflăcăreze imaginația îi obosise. Se afla cu câțiva ani înainte de a închide ochii. Acele cuvinte de adincă pioșenie, rostite în încheierea scrisorii: „*Fie-le fărâna ușoară și memoria neperitoare*” la adresa lui Horațiu și Ovidiu, i se cuvin bardului de la Mircești, astăzi cind toată suflarea românească îi comemorează cei o sută de ani de la trecerea în neființă.